

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ V PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAZÍCH

LEKCE 12 · SOUHRN, TRENDY A AKTUÁLNÍ JUDIKATURA

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.

CEVRO Univerzita · 60 minut (úvodní situace, výklad, diskuse) · právní stav k 28. 9. 2026

28 | 9 | 2026

CÍLE LEKCE: Z JEDENÁCTI LEKCÍ JEDNA MAPA

Po této lekci dokážete

- **Projít** kterýkoli výsledek práce zaměstnance sedmi otázkami – od předmětu ochrany přes právní vztah a techniku přiřazení po odměnu, území a licenci
- **Určit** u každého předmětu, co nastává ze zákona, která lhůta běží a co tvůrci zůstává
- **Vědět**, co v judikatuře přibylo v letech 2025–2026 – opěrná rozhodnutí uvádějí lekce 3–11
- **Rozlišit** u trendů platné právo, přijaté právo s odloženou použitelností, návrh a výklad: umělá inteligence, svolení a odměna tvůrců, otevřená věda
- **Sestavit** pořadí nápravných kroků pro firmu před vstupem investora

Zkouška: písemný test a ústní zkouška – otázky zkouškového typu na snímku 12.

ÚVODNÍ SITUACE: CO OPRAVIT JAKO PRVNÍ

Softwarová firma před vstupem investora (modelová situace)

- Investor dokončil právní prověrku a poslal **pět nálezů**: spolumajitel užitého vzoru bez dohody · modul GPL 3.0 v aplikaci · fotografie jen s licencí k účelu smlouvy · práce z Vídně bez dohody o vynálezech · žádná pravidla pro nástroje AI
- Za tři týdny uplyne rok od chvíle, kdy grafik (DPČ) zveřejnil tvar držáku telefonu ve svém portfoliu; firmě jej před pěti měsíci e-mailem oznámil, ta nereagovala – vzor nikdo nepřihlásil
- **Jednatel**: „Začneme aplikací – ta investora zajímá nejvíc.“

Podle čeho má firma nápravu seřadit? (a) podle hodnoty aktiva pro investora · (b) podle toho, co už nepůjde vzít zpět · (c) podle toho, co lze vyřídit nejrychleji. Hlasujte; vrátíme se k tomu na konci.

MAPA PŘEDMĚTU: ČTYŘI BLOKY, JEDNA OTÁZKA

ZÁKLADY · L1–L3

- co je chráněno a jak ochrana vzniká: vytvořením × zápisem
- kdo je zaměstnanec a co znamená „ke splnění povinností“
- typologie předmětů a kumulace práv

TVŮRČÍ VÝSLEDKY · L4–6, L8–9

- díla a software: zaměstnavatel **vykonává** majetková práva (§ 58 AZ)
- vzory a vynálezy: právo **přechází** – oznámení, 3 měsíce, odměna (§ 13 ZPV; § 9 ZV)
- evropský patent

OZNAČENÍ A TAJEMSTVÍ · L7, L2–3

- známka, firma, doména: **bez tvůrce** – patří tomu, kdo přihlásí
- obchodní tajemství: patří tomu, kdo utahuje (§ 504 OZ)
- mlčenlivost a zákaz konkurence

HRANICE A ZHODNOCENÍ · L10–11

- rozhodné právo a soud
- zahraniční modely: Německo, Rakousko, UK, USA
- licence: kdo ji smí udělit a co z výnosů náleží tvůrcům

Jedna otázka ve všech lekcích: komu výsledek práce zaměstnance náleží, co zůstává tvůrci – a čím to zaměstnavatel doloží.

Dnes: lhůty (snímek 5) · nová rozhodnutí (snímek 6) · umělá inteligence a výhled (snímky 7–9) · sedm otázek (snímek 10) · směrnice, zkouška a diskuse (snímky 11, 12 a 13).

LHŮTY, KTERÉ NELZE VRÁTIT

PŘED ZVEŘEJNĚNÍM	BEZ ODKLADU	2 MĚSÍCE	3 MĚSÍCE	6 MĚSÍCŮ	12 MĚSÍCŮ	NĚMECKO: 4 MĚSÍCE
příhláška vynálezu dřív než přednáška, článek, prodej · patent nemá obecnou ochrannou lhůtu (§ 5 ZV; čl. 54–55 EPC)	písemné vyrozumění zaměstnavatele o vynálezu či vzoru (§ 9 odst. 2 ZV; § 13 odst. 2 ZPV) · dokud nepřijde, lhůta neběží	smlouva o přijetí zlepšovacího návrhu a odměně · jinak s ním zlepšovatel nakládá volně (§ 73 odst. 2 ZV)	uplatnění práva na patent či vzor · jinak zpět původci (§ 9 odst. 3 ZV; § 13 odst. 3 ZPV) · námitky proti známce (§ 25 ZOZ)	příhláška užitého vzoru po vlastním zveřejnění (§ 4 odst. 3 zák. č. 478/1992 Sb.)	právo přednosti vynálezu pro zahraničí (čl. 87 EPC) · průmyslový vzor po vlastním zveřejnění (§ 6 odst. 2 ZPV)	bez uvolnění platí vynález za uplatněný (§ 6 odst. 2 ArbNErfG) – opačný následek mlčení

Lhůty zaměstnavatele běží od písemného oznámení – datum doručení zaznamenat a potvrdit.

Zmeškání zpravidla znamená ztrátu práva nebo novosti; smlouvou je lze napravit jen tam, kde právo získal někdo jiný.

NOVÁ ROZHODNUTÍ 2025–2026

Rozhodnutí	Co soud řekl	Co z toho plyne pro předmět
SDEU 6. 3. 2025, C-575/23 (ONB)	Práva výkonných umělců zaměstnaných podle služebního řádu nelze přidělit zaměstnavateli předpisem bez jejich předchozího svolení	Užití výkonů zaměstnanců (§ 74, § 58 AZ) opřít o výslovné svolení – výklad
SDEU 4. 12. 2025, C-580/23 (Mio, konektra)	Užité umění: žádné přísnější měřítko původnosti	Design zaměstnance může být zároveň dílem – dvě techniky (L3, L6)
SDEU 11. 12. 2025, C-485/24 (Locatrans) · 9. 7. 2026, C-768/24 (Hortis GRC)	Římská úmluva: nové obvyklé místo práce se zohlední při hledání užší vazby · užší vazba k zemi zvoleného práva vylučuje ochranu jiného práva	Práce ze zahraničí (L10): rozhodné právo pro vynálezy a odměnu není jisté – volba práva, evidence vazeb
SDEU 19. 3. 2026, C-649/23 (Institutul G. Călinescu)	Kritické vydání volného díla může být dílem, odráží-li tvůrčí rozhodnutí autora	Ediční a vědecké výstupy zaměstnanců jako zaměstnanecká díla
SDEU 14. 4. 2026, C-590/23 (Pelham)	Pastiš: tvorba, která existující díla evokuje, zřetelně se liší a vede s nimi rozpoznatelný tvůrčí dialog	Mez pro užití cizích děl v marketingu a hudbě (§ 38g AZ)
EPO 3. 9. 2026, G 1/25	Popis se přizpůsobí změněným nárokům, vede-li rozpor k nesplnění požadavků EPC	Vedení evropských přihlášek (L9)
NS 29. 10. 2025, 23 Cdo 98/2025	Pozdější zápis vlastního vzoru není obranou proti staršímu vzoru	Registrace nenahrazuje prověrku starších práv (L6)

Dosud nerozhodnuto (stav k 5. 10. 2026): SDEU C-250/25 Like Company – tiskové publikace a chatbot s generativní AI; jednání 10. 3. 2026.

UMĚLÁ INTELIGENCE: TVŮRCEM JE JEN ČLOVĚK

AUTORSKÉ DÍLO

- autorem je fyzická osoba (§ 5 odst. 1 AZ)
- MS Praha 11. 10. 2023, 10 C 13/2023: obrázek vygenerovaný podle zadání není dílem
- USA, Thaler v. Perlmutter (18. 3. 2025): jen lidský autor – i u děl vytvořených v zaměstnání

VYNÁLEZ

- původcem je, kdo vynález vytvořil vlastní tvůrčí prací (§ 8 odst. 2 ZV)
- EPO J 8/20 · UKSC Thaler [2023] UKSC 49 · BGH X ZB 5/22: původcem jen člověk
- podle BGH jej lze a je nutno uvést i při použití AI

DŮSLEDEK PRO ZAMĚSTNAVATELE

- **s tvůrčím vkladem člověka:** dílo či vynález zaměstnance → § 58 AZ, § 9 ZV
- **bez něj:** není co přiřadit – ochrana jen utajením a smlouvou
- evidovat vklad: zadání, výběr, úpravy, ověření

VSTUPY

obchodní tajemství, osobní údaje a cizí díla vložené do nástroje – zájmy zaměstnavatele (§ 301 písm. d) ZP), smluvní mlčenlivost, § 504 OZ

VÝSTUPY

shoda s chráněným dílem či kódem se posuzuje objektivně – navenek odpovídá firma (§ 40 AZ; § 2914 OZ)

TRÉNOVÁNÍ

analýza textů a dat s možností výhrady (§ 39c AZ)

- povinnosti poskytovatelů modelů (čl. 53 aktu o AI) · SDEU C-250/25 dosud nerozhodl

Kde přesně leží hranice tvůrčího vkladu, soudy dosud neřekly – jde o výklad, ne o ustálené pravidlo.

AI NA PRACOVÍŠTI: AKT O AI PO ZMĚNĚ 2026

Povinnost	Koho se týká	Od kdy	Ustanovení
Gramotnost v oblasti AI: opatření na podporu jejího zlepšování u zaměstnanců – bez záruky konkrétní úrovně u jednotlivce	Poskytovatelé i zavádějící subjekty – tedy i zaměstnavatel	2. 2. 2025; nové znění od 27. 7. 2026	čl. 4
Politika dodržování autorského práva; shrnutí trénovacího obsahu	Poskytovatelé obecných modelů AI	2. 8. 2025	čl. 53 odst. 1 písm. c), d)
Strojově čitelné označení syntetického obsahu	Poskytovatelé systémů AI	2. 8. 2026; starší systémy do 2. 12. 2026	čl. 50 odst. 2; čl. 111 odst. 4
Zveřejnit, že obsah je uměle vytvořen: „deep fake“; text o věcech veřejného zájmu – ne po lidském přezkumu s redakční odpovědností	Zavádějící subjekty – i firma, která obsah publikuje	2. 8. 2026	čl. 50 odst. 4
Informovat zástupce zaměstnanců a dotčené pracovníky před nasazením vysoce rizikového systému (nábor, hodnocení, přidělování úkolů)	Zaměstnavatelé	2. 12. 2027 (původně 2. 8. 2026)	čl. 26 odst. 7; příloha III bod 4; čl. 113
Příznivější vnitrostátní pravidla a kolektivní smlouvy zůstávají možné	Členské státy, sociální partneři	—	čl. 2 odst. 11

Nařízení (EU) 2024/1689 ve znění nařízení (EU) 2026/1744. Akt o AI neurčuje, komu výstup patří – to zůstává autorskému a patentovému právu.

VÝHLED: PLATNÉ, PŘIJATÉ A NAVRHOVANÉ PRÁVO

PLATÍ

- nař. (EU) 2026/715 – průmyslové vzory EU, kodifikace; nahradilo č. 6/2002 (od 1. 7. 2026)
- nař. Komise (EU) 2026/877 – převod technologií (od 1. 5. 2026)
- nař. (EU) 2025/2645 – nucené licence Unie (od 19. 1. 2026)
- nař. (EU) 2026/1744 – změna aktu o AI (od 27. 7. 2026)

PŘIJATO, ČEKÁ

- zák. č. 328/2025 Sb. (od 1. 1. 2027): práva k výsledkům ve smlouvě o podpoře, publikace do repozitářů
- směrnice (EU) 2024/2831 – platformy: domněnka pracovněprávního vztahu (do 2. 12. 2026)
- směrnice (EU) 2024/2823 – vzory (do 9. 12. 2027)

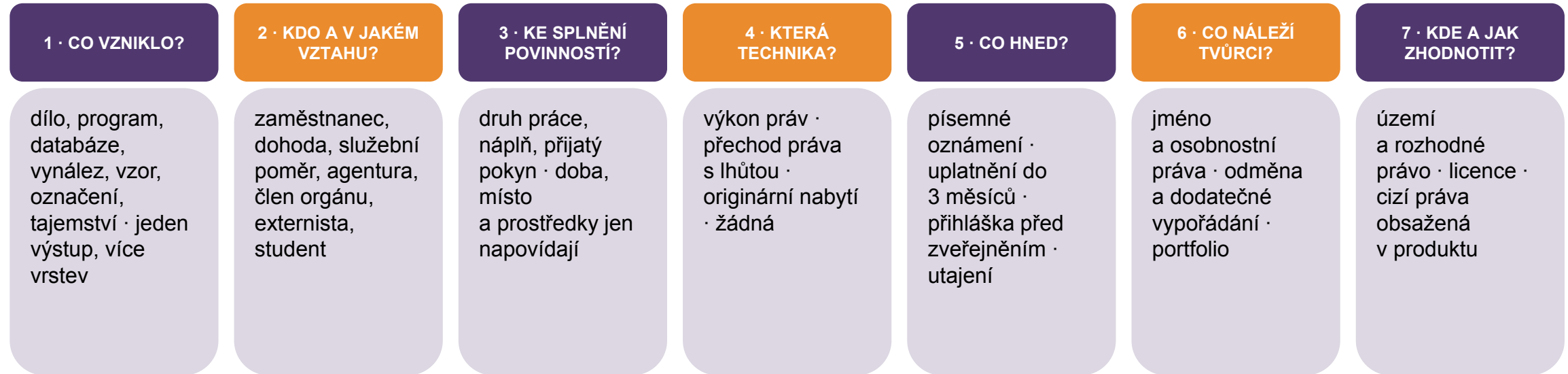
NÁVRH

- **sněmovní tisk 284**: autor smí zpřístupnit rukopis vědecké publikace i při výhradní licenci vydavateli; u zaměstnaneckého díla to vykonává příjemce podpory (souhlasné stanovisko vlády zasláno 15. 9. 2026)
- **sněmovní tisky 300 a 301** (vládní návrhy, rozeslány 8. 9. 2026): novela zákoníku práce a zákon o platformové práci
- vzat zpět: návrh nařízení o patentech nezbytných pro standardy (6. 10. 2025)

Společný směr: více ochrany tvůrce jako slabší strany · více povinností při nasazování AI · více unijního práva

Stav návrhů a neukončených řízení k 5. 10. 2026 – před dalším použitím ověřit.

ROZHODOVACÍ SCHÉMA: SEDM OTÁZEK

Každá odpověď se dokládá listinou: smlouvou a náplní práce, oznámením a uplatněním, zápisem, evidencí licencí.

Schéma je i osnovou odpovědi u ústní zkoušky.

CO ZAVÉST: SMĚRNICE O DUŠEVNÍM VLASTNICTVÍ

Zaměstnavatel: osm částí vnitřní směrnice

- **Působnost a pojmy** – tvůrci, výsledky, vazba na smlouvy
- **Oznamování** – formulář, adresát, potvrzení data
- **Rozhodnutí do 3 měsíců** – uplatnit, uvolnit, utajit
- **Odměny** – sazebník, podíl z výnosů, dodatečné vypořádání
- **Publikace a portfolio** – schválení před zveřejněním
- **Cizí práva** – software, otevřené licence, obrázky, AI
- **Externisté a studenti** – smlouva před zahájením práce
- **Registr a odchody** – evidence práv, výstupní protokol

Zaměstnanec / tvůrce

- Vědět, co ze své práce vlastní a co vykonává zaměstnavatel
- Oznamovat písemně a včas; nezveřejňovat před přihláškou
- Hlídat lhůtu tří měsíců a nárok na odměnu
- Sjednat si portfolio, uvádění jména, podíl na výnosech
- Vedlejší projekty: mimo náplň práce a bez prostředků zaměstnavatele; shodná výdělečná činnost jen se souhlasem; výjimka: vědecká, pedagogická, publicistická, literární a umělecká činnost (§ 304 ZP)
- Nové povinnosti jen smlouvou, nikoli vnitřním předpisem (L2)
- Vzory doložek – v poznámkách

OVĚŘENÍ: PĚT OTÁZEK ZKOUŠKOVÉHO TYPU

- **1** · Grafik na dohodu o pracovní činnosti vytvořil logo. Kdo je autorem, kdo vykonává majetková práva a kdo smí logo přihlásit jako ochrannou známku?
- **2** · Zaměstnankyně písemně oznámila vynález. Co musí zaměstnavatel udělat, do kdy – a co nastane, neudělá-li nic? Jak by tomu bylo podle německého práva?
- **3** · Která práva nabývá zaměstnavatel originárně, která na něj přecházejí a která jen vykonává? Ke každé skupině uveďte příklad.
- **4** · Programátorka a původkyně vynálezu žádají podíl z licenčních výnosů. Která z nich má nárok ze zákona a proč?
- **5** · Zaměstnanec vygeneroval nástrojem AI text a obrázek pro kampaň. Vzniklo dílo? Kdo k němu má práva a jaká rizika a povinnosti z užití plynou?

Odpovědi písemně; vyhodnocení společně. Návrh okruhů k ústní zkoušce v poznámkách.

DISKUSE: ZPĚT K PROVĚRCE INVESTORA

Podle čeho má firma nápravu seřadit?

- Hlasujte znovu – změnil se váš názor?
- Klíč: nevratnost → chybějící titul → proces; hodnota aktiva rozhoduje až uvnitř každé skupiny
- Varianta: nejde o firmu, ale o veřejnou výzkumnou instituci a výsledky vznikly s veřejnou podporou – co se změní?
- Vaše sporné otázky z lekcí 1–11: co říká zákon, co je výklad, jak by to vyřešila smlouva
- Řešení a argumentace v poznámkách

Literatura: JAKL 2017 · SRSTKA 2019 · KOUKAL 2019 · TELEC 2012 · KŘÍŽ 2010 · MYŠKA 2014

Ke zkoušce: souhrnné tabulky a tři techniky (L3) · lhůty a sedm otázek z této lekce · úvodní situace lekcí s řešením · sporná místa s argumenty obou stran